

A Magyar Köztársaság nevében!

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú eljárásban dr. Oszter Mária jogtanácsos, a másodfokú eljárásban dr. Kiss Imre László ügyvéd 1055 Budapest, Kossuth tér 13-15. VI/5.) által képviselt felperesnek a Biczai és Tuzson Ügyvédi Iroda (ügyintéző dr. Pál Zoltán ügyvéd, 1088 Budapest, Rákóczi út 11. III/1.) által képviselt alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. május 13-án kelt 2.G.40.303/2005/29. számú ítélete ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 200.000 (kettőszázezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperesi jogelőd állami vagyonkezelő szervezet (a továbbiakban felperes) 1996. szeptember 9-én értékesítette az 1989. október 9-én eredeti alapítással - jogelőd nélkül - megalakult (a továbbiakban) 25.200.000 forint névértékű részvénycsomagját, majd pedig a befolyt vételárból 91.177.397 forintot alapítói részesedésként 1999. április 23-án kifizetett az alperesi önkormányzatnak.

Felperes 2004. február 20-án kelt levelében közölte alperessel, az alapítói részesedések felülvizsgálata során megállapította, hogy miután az 1996. évi és az azt követő évek költségvetési törvényeinek rendelkezései értelmében az önkormányzat alapítói részesedésre kizárólag tanácsi vállalat jogutódjának értékesítése esetén jogosult, a pedig nem tanácsi vállalat jogutódjaként jött létre, a értékesítésére tekintettel 1999. április 23-án alperes részére jogalap nélkül került kifizetésre 91.177.397 forint, így azt alperes köteles visszafizetni.

Ugyanakkor a felperes nyilvántartásai szerint a üzleteinek értékesítésével összefüggésben felperesnek 2004. március 1. napjára kiszámítva a késedelmi kamattal együtt összesen 39.484.811 forint összegű tartozása áll fenn alperessel szemben. E tartozásának a jogalap nélküli gazdagodás címén alperessel szemben fennálló követelésbe történő beszámítása folytán 2004. március 1. napjára számolva alperesnek 51.592.586 forint tartozása áll fenn. Felhívta alperest ezen összeg 2004. március 1-ig történő megfizetésére.

Alperes a fizetési felszólításnak nem tett eleget.

Felperes a 2005. január 24-én fizetési meghagyás iránti kérelemmel indult, ellentmondás folytán perré alakult eljárásban előterjesztett, többször, utoljára 2009. április 28-án módosított keresetében alperest a Ptk. 361. § (1) bekezdésére alapítva jogalap nélküli gazdagodás címén 56.106.516 forint és 2005. január 12-től a kifizetésig a Ptk. 301/A §-a szerinti, a jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékének megfelelő késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni.

Egyebek mellett előadta, a részvényeinek 1996. szeptember 9-i értékesítésével összefüggésben 1999. április 23-án alapítói részesedés címén alperesnek jogalap nélkül 91.177.397 forintot fizetett ki, tekintettel arra, hogy a költségvetésről szóló 1995. évi CXXI. törvény (Ktv.) 26. §-a értelmében alperest kizárólag olyan állami vállalat jogutódjaként létrejött gazdasági társaság részvényeinek értékesítése esetén illette volna meg alapítói részesedésként a készpénzbevétel 50 %-a, amelyben a helyi önkormányzatok megalakulása időpontjában, 1999. szeptember 30-án az alapítói jogokat a tanács gyakorolta, a esetében pedig e feltételek nem álltak fenn. Az alapítói részesedés jogalap nélküli kifizetéséről 2004. február 20-án kelt levelében tájékoztatta alperest, közölve azt is, a jogalap nélküli gazdagodás címén fennálló követelésébe beszámítja az alperessel szemben egyéb alapítói részesedés címén fennálló, a 2004. március 1-jei esedékességi időponttal számítva 31.566.408 forint tőke és 7.918.403 forint kamat tartozását összesen 39.484.811

forint összegben és felszólította alperest a 2004. március 1-jei esedékességi időpontra számítva 51.692.586 forint összegben fennmaradó tőketartozása megfizetésére. A fizetési felszólítás nem vezetett eredményre. A 6419. számú üzletének értékesítésével összefüggésben 2004. május 7-i, 2004. augusztus 15-i, 2004. november 7-i és 2005. január 12-i esedékességgel alapítói járandóság címén alperes felé további, esetenként 187.572-187.572 forint összegű fizetési kötelezettsége keletkezett, amely összegek ugyancsak beszámításra kerültek a jogalap nélküli gazdagodás címén alperessel szemben fennálló követelésébe mégpedig a Ptk. 293. §-a alapján a 2004. március 1-jét követően esedékessé váló alperesi késedelmi kamat tartozásra elszámolva, 2004. december 31-ig évi 11 %, 2005. január 1-től évi 16,5 % mértékű késedelmi kamat figyelembe vételével. Ily módon elszámolva pedig 2005. január 12-én alperesnek 56.106.516 forint tartozása maradt fenn.

Alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását, a felperes perköltségben marasztalását kérte. A kereset jogalapját és összegszerűségét is vitatta.

Egyebek mellett előadta, az alapítói részesedés visszafizetésére irányuló, 2004. február 20-án kelt felperesi felszólítást postai úton átvette, a felperes által megjelölt esedékesség időpontjában, 2004. március 1-jén alapítói részesedés címén a kamatokkal együtt a felperesi előadással azonosan összesen 39.484.811 forint el nem évült követelése állt fenn felperessel szemben.

Állította, a felperes által 1996-ban értékesített részvények a tanácsai alapítású illetve jogutódja a vagyonát képezték, ezért a Ktv. 26. §-a alapján a részvények értékesítéséből származó bevétel 50 %-a alapítói részesedésként megillette, a felperes által neki fizetett összeggel nem gazdagodott jogalap nélkül.

A felperesi késedelmi kamatigényre nézve úgy nyilatkozott, a perbeli esetben a Ptk. 301/A §-ának a 2004. május 1. után létrejött jogügyletekre irányadó rendelkezése nem alkalmazható.

Alperes arra az esetre, ha felperes keresete megalapozottnak bizonyulna, 60.243.050 forint összegben beszámítási kifogást jelentett be. Egyebek mellett előadta, a felperes kereseti követelésének alapjául szolgáló összeg alapítói részesedésként részére történt kifizetése időpontjában, 1999. április 23-án a 14 üzletének különböző időpontokban történt értékesítéséből eredően alapítói részesedés címén felperesnek összesen 60.243.050 forint összegű tőketartozása állt fenn vele szemben az alábbiak szerint.

Az V. ker. alatti üzlettel összefüggésben 1996. július 21-i esedékességgel 223.076 forint;

az V. ker. alatti üzlet után 1996. június 29-i esedékességgel 596.361 forint;

az V. ker. alatti üzlethez kapcsolódóan 1996. július 21-i esedékességgel 89.394 forint,;

az V. ker. alatti üzlet értékesítése után 1995. november 21-i esedékességgel 39.314.186 forint;

a VI. ker. alatti üzlet esetén 1995. november 21-i esedékességgel 3.325.000 forint;

a VI. ker. alatti üzlet után 1996. szeptember 29-i esedékességgel 131.957 forint,

a VI. ker. alatti üzlettel összefüggésben 1995. március 17-i esedékességgel 1.361.289 forint;

a VII. ker. szám alatti üzlet értékesítéséhez kapcsolódóan 1995. november 21-i esedékességgel 10.638.500 forint;

a VII. ker. alatti üzlet után 1996. február 26-i esedékességgel 81.850 forint;

a VII. ker. alatti üzlet esetén 1996. július 21-i esedékességgel 665.896 forint;

a VII. ker. alatti üzlet értékesítéséhez kapcsolódóan 1996. július 21-i esedékességgel 36.387 forint;

a VII. ker. alatti üzlettel összefüggésben 1997. augusztus 6-i esedékességgel 3.734.365 forint;

a VII. ker. alatti üzlet után 1996. május 8-i esedékességgel 40.368 forint;

a VII. ker. alatti üzlet esetén pedig 1996. október 12-i esedékességgel 4.448 forint.

A fenti tartozások után felperest az esedékesség időpontjától késedelmi kamat fizetési kötelezettség is terhelte, mégpedig 1995. március 17-től 2000. augusztus 31-ig évi 20 %, 2000. szeptember 1-től 2004. április 30-ig évi 11 %, 2004. május 1-től pedig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékben. A felperes által megfizetni elmulasztott ezen alapítói részesedések iránti követelés időközben elévült ugyan, arra tekintettel azonban, hogy a felperes perben érvényesített követelése keletkezése időpontjában, 1999. április 23-án az elévülés még nem következett be, a Ptk. 297. § (2) bekezdése alapján ezen követelése a felperesi követeléssel szemben beszámíthatók.

Az V. ker. és a VII. ker. alatti üzletekhez kapcsolódóan érvényesített beszámítási kifogás vonatkozásában előadta azt is, a beszámítás lehetőségét nem zárja ki önmagában az a körülmény, hogy ezen üzletek után az alapítói részesedés kárpótlási jegyben járt volna részére, tekintve hogy a kárpótlási jegy készpénzként viselkedik.

Alperes viszontkeresetet is előterjesztett, amelyben felperest 39.484.811 forint és 2002. augusztus 16-tól a kifizetésig a Ptk. 301. §-a szerinti késedelmi kamata, továbbá 750.000 forint és ebből 2004. május 7-től, 2004. augusztus 15-től, 2004. november 7-től, valamint 2005. január 12-től a kifizetésig 187.572 -187.572 forint részösszegek után a Ptk. 301. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni.

Egyebek mellett előadta, felperes 2004 február 1-jén kelt levelében elismerte a vele szemben fennálló 39.484.811 forint összegű tartozását, perbeli nyilatkozataiból megállapíthatóan továbbá felperesnek a 6419 számú üzletének értékesítésével összefüggésben a fent megjelölt időpontokban további 187.572-187.572 forint, összesen 750.000 forint tartozása keletkezett.

Felperes a beszámítási kifogásra nézve úgy nyilatkozott, az az V. ker. (39.314.186 forint) és a VII. ker. alatti üzlet (665.896 forint) vonatkozásában megalapozatlan, mert ezen üzletek után alperesnek kárpótlási jegyben járt az alapítói részesedés, így beszámításra nem alkalmas. Ezen tételek figyelmen kívül hagyásával alperes 20.262.995. forint összegű követelés beszámítására jogosult, tekintettel arra, hogy bár elévült követelésekről van szó, de az elévülés a perbeli felperesi követelés keletkezésének időpontjában még nem következett be.

A viszontkeresettel szembeni ellenkérelmében felperes a viszontkereset elutasítását kérte annak megalapozatlanságára hivatkozással.

Az elsőfokú bíróság 2009. május 13-án kelt 2.G.40.303/2005/29. számú ítéletével alperest a felperes részére 4.951.029 forint és 2005. január 13-ától a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetésére, míg felperest az alperes részére 404.980 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Akként rendelkezett továbbá, a le nem rótt 1.800.000 forint eljárási illetéket az állam viseli. Az ítélet indokolása szerint az 1996. évi költségvetésről szóló 1995. évi CXXI. tv. (Ktv.) 26. §-a alapján a helyi önkormányzatot akkor illette meg a társasági részesedés állami vagyonkezelő szervezet általi értékesítése esetén alapítói részesedésként az értékesítésből származó készpénz bevétel 50 %-a, ha az érintett társaság olyan tanácsi vállalat jogutódjaként jött létre, amely fölött az alapítói jogokat 1990. szeptember 30-án a helyi önkormányzat gyakorolta. Arra figyelemmel, hogy a nem tanácsi vállalat átalakulásával, hanem az 1988. évi VI. törvény rendelkezései szerint jogelőd nélkül jött létre, alperes nem vált jogosulttá a részvények felperes általi értékesítéséből származó készpénzbevétel 50 %-ára. Erre tekintette alperes a felperes által részére 1999. április 23-án alapítói részesedésként jogalap hiányában kifizetett 91.177.397 forintot a Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján köteles visszafizetni. Alperes ezen fizetési kötelezettsége 2004. február 23-án kelt felperesi fizetési felszólításra tekintettel 2004. március 1-jén vált esedékessé, alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettsége is ennek megfelelően áll fenn.

A rendelkezésre álló adatokból és a peres felek egyező előadásából megállapíthatóan a felperesi követelés esedékessé válása időpontjában, 2004. március 1-jén felperesnek az alperessel szemben a üzleteinek a korábbi években történt értékesítésével összefüggésben a késedelmi kamatokkal együtt 39.484.811 forint összegű tartozása állt fenn, amely tartozásba felperes beszámította a után jogalap nélkül kifizetett alapítói részesedésből eredő követelését, ennek folytán pedig alperes 2004. március 1-jén jogalap nélküli gazdagodás címén 51.692.586 forintot tartozott megfizetni felperesnek.

Az alperesi beszámítási kifogásra nézve az elsőfokú bíróság rámutatott, a beszámítási kifogás alapjául szolgáló értékesítések tényét, időpontját és a befolyt készpénz bevétel összegét a felek egyező előadásaira tekintettel a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján állapította meg tényként. Abból pedig, hogy a rendelkezésre álló

adatokból megállapíthatóan a beszámítási kifogással érintett követelések közül a legkorábbi 1995 március 17-én vált esedékessé, az is kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a perbeli felperesi követelés keletkezésének időpontjában, 1999. április 23-án a beszámítási kifogással érintett alperesi követelések még nem évültek el, ezért ezen követelések az időközben már bekövetkezett elévülés ellenére a Ptk. 297. § (2) bekezdése alapján beszámításra alkalmasak. Ugyanakkor figyelemmel arra, hogy a Ktv. 26. §-a szerint alperest kizárólag az értékesítésből származó készpénzbevétel után illette meg alapítói részesedés, továbbá arra, hogy kizárólag egynemű követelések beszámítására van jogszabályi lehetőség, az alperes beszámítási kifogása elbírálása körében kizárólag azon értékesítések figyelembe vételére volt lehetőség, amelyekből felperesnek készpénzbevétele származott.

Az alperesi beszámítási kifogás elbírálása körében ily módon figyelembe vehető értékesítések időpontja, az egyes értékesítések után alperest megillető alapítói részesedések összege esedékessége, az alperes által 2000. augusztus 31-ig évi 20 %, 2000. szeptember 1-től évi 11 % mértékben elszámolt késedelmi kamat figyelembe vételével az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a beszámítási kifogással érintett követelésekből eredően felperesnek 2004. március 1-jén a késedelmi kamatokkal együtt összesen 46.486.322 forint - korábbi beszámítással még meg nem szűnt - tartozása állt fenn alperessel szemben és ezen összeg erejéig az elsőfokú bíróság az alperes beszámítási kifogását megalapozottnak találta. Az ezt meghaladó, 4.951.029 forint felperesi követelés tekintetében az elsőfokú bíróság a keresetnek megfelelően alperest marasztalta azzal, hogy a késedelmi kamat mértékét a keresetben megjelölt Ptk. 301/A §-sal szemben a Ptk. 301. § (1) bekezdésében foglaltak szerint állapította meg, tekintettel arra, hogy az önkormányzatok alapítói részesedéssel kapcsolatos jogviszonyai nem gazdálkodó tevékenységükhöz kapcsolódnak, így az alapítói részesedéssel összefüggő jogviszonyokban nem minősülnek a Ptk. 685. § (1) bekezdés c) pontja szerinti gazdálkodó szervezetnek. ebből következően pedig a gazdálkodó szervezetekre irányadó kamatszámítás szabályai sem alkalmazhatóak.

A viszontkeresetet az elsőfokú bíróság megalapozatlannak találta.

Az ítélet keresetet elutasító rendelkezésével szemben a felperes fellebbezett jogi képviselő útján. Az ítélet megváltoztatását, az alperes keresete szerinti marasztalását kérte. Korábbi perbeli nyilatkozatait fenntartva hangsúlyozta, alperes nem volt jogosult a privatizációja kapcsán részére 1999. április 23-án átutalt 91.177.379 forint összegű alapítói járandóságra, ezért a 2004. március 1. napjára számítva az alperest megillető 39.484.811 forint összegű egyéb alapítói részesedés figyelembe vételével 2004. március 1-jén alperesnek 51.692.586 forint tartozása állt fenn, amely összeg utóbb a keresettel érvényesített 56.106.516 forintra és járulékaira módosult.

Előadta azt is, az alperes beszámítási kifogással érvényesített követelése sem jogalapjukban semösszegaszerűségükben nem bizonyítottak, egyebekben pedig alperes már elévült követeléseket számított be.

Alperes a fellebbezési tárgyaláson előterjesztett ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálta felül és a fellebbezést az alábbiak szerint megalapozatlannak találta.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges tényállást a perbeli adatok helyes értelmezésével, mérlegelésével helytállóan állapította meg és érdemben az arra alapított jogi következtetése is helytálló.

A felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a következőkre mutat rá.

Az elsőfokú bíróság a perben rendelkezésre álló adatok és a felek nyilatkozatai alapján helytállóan állapította meg a 2004. március 1-jei időpontra vetítve a felperes jogalap nélküli gazdagodás címén fennálló követelését 51.692.686 forint összegben és a rendelkezésre álló adatok alapján ugyancsak helytállóan állapította meg azt is, hogy ebben az időpontban felperesnek alperessel szemben 46.486.322 forint összegű további, még be nem számított tartozása állt fenn, amely az időközben már bekövetkezett elévülés ellenére a Ptk. 297. § (2) bekezdése alapján felperes követelésével szemben beszámításra alkalmas. A felperes követelésével szemben beszámított tételekre nézve egyebekben az elsőfokú eljárás során maga felperes is úgy nyilatkozott, hogy a beszámítás jogszabályi feltételei fennállnak. Az alperes által megalapozottan beszámított összeg figyelembe vételével pedig az elsőfokú bíróság helytállóan kötelezte alperest a különbözet megfizetésére. Helytálló álláspontra helyezkedett továbbá az elsőfokú bíróság akkor is, amikor azt állapította meg, hogy az alperes felperessel szemben fennálló fizetési kötelezettsége nem az alperes gazdálkodó tevékenységéhez kapcsolódik, ezért a késedelmi kamat mértékére nézve a Ptk. 301. § (1) bekezdésében foglaltakat kell irányadónak tekinteni.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és 254. § (3) bekezdése alapján helyes indokaira tekintettel helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján fele alapján felperest kötelezte az alperes 32/2113.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése alkalmazásával az elvégzett jogi tevékenységgel arányban állóan mérsékelt összegben megállapított jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

A felperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viseléséről a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján rendelkezett.

Budapest, 2010. április 23.

. Rózsa Éva s. k.
a tanács elnöke

Dr. Felker László s. k.
előadó bíró

Dr. Rutkai Éva s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Kiss Sándorné
tisztviselő